

Využití multimédií ve vzdělávání

Dr. Alexander Baran
Univerzité d'Lausanne, Švýcarsko

Vážené dámy a pánové,

Přednášet budu česky, omluvte, prosím, možná nějaké ty galicizmy.

Během mé přednášky nejdříve nastíním několik historických elementů, pak Vám ukáži výňatek z pedagogického dokumentu na CD-ROMu, který je ve skutečnosti diplomní prací jednoho studenta medicíny, a nakonec si troufnu myšlenku o materiálních podmínkách vzniku multimediálních pedagogických dokumentů

Před několika lety používal jeden kolega z Federální Polytechniky toto provokativní přirovnání: Nové technologie, multimédia a dálnice informací ... to je jako láska u dospívajících - všichni o tom mluví a nikdo to nedělá! To co zde na Infomédia vidím a slyším, to co nám z praxe mých kolegů a z praxe vlastní ukazuje, že tento stav tajuplného očekávání se za poslední tři, čtyři roky změnil - už jsem dospěli, jsme možná ještě velice mladí, ale dospěli ...

Rozdíly stylu života a myšlení mezi vyspělými západními státy a Českou republikou rychle mizí. Jistě, současný vývoj není stejný, my máme dlouhou tradici, která je určitě solidní základnou, ale rovněž i častou brzdou v současném prudkém vývoji komunikace - Vy máte, dovoluji výraz, díru v kontinuitě, ale ohromný elán a čerstvost, a už i vysoké znalosti. Poměrnou výhodou západních států však je, že se mohly více méně dobře na tyto převratné změny připravit, nejméně během posledních 10-ti let.

Co se týče konkrétně naší Univerzity, moji kolegové z lausanského výpočetního střediska dostali asi před těmi 10-ti lety velké peněžní částky na nákup počítačové techniky a tak koupili nejen velké centrální počítače (na vedlejší Polytechnice to byl dokonce první civilní CRAY-NASA v Evropě, ale rovněž velkou spoustu mikropočítačů (většinou Macintosh ...), takže velice rychle vybavili všechny pracoviště a všechny vyučující, jakož i sály pro studenty. Mně, jako vedoucímu Audiovizuálního střediska, zase kantonální vláda s federální podporou, světila podstatnou částku peněz na vybavení všech větších učeben (je jich skoro 80) moderními systémy projekce audiovizuálních a DATA dokumentů. Byl jsem už tehdy přesvědčen, že nová média mají šanci, jen kdy jsou "snadno k dispozici". Další velké prostředky mi umožnily ve stejném elánu založit v Kantonální a univerzitní knihovně Multimediální médiatěku a umožnit tak studentům a vyučujícím individuální i skupinovou konzultaci dokumentů na nepapírových nosičích. Na konci 80-tých let se kolegové z počítačového střediska soustředili na budování sítí mezi Fakultami a Instituty, audiovizuální středisko se zase učilo digitalizovat obrazové a zvukové dokumenty.

Dalším důležitým krokem, a věřte, že to nebylo snadné (univerzitní kolegové určitě snadno pochopí), bylo tak hezky česky řečené "lámání" Děkanátů a akademických rad, aby byly uznány za diplomní, doktorské a post-graduální, práce připravené na audiovizuálních a datových nosičích.

Mezitím se rychle zvětšovaly, kvalitativně i kvantitativně, vybavení laboratoří v různých odvětvích - hlavně se však zvětšovaly kapacity pamětí. Od pevných disků s 20 Megabyty, jsme přecházeli k Gigabitům na optomagnetických discích, nebo pak na CD-ROMech. Ale určitě nejdůležitější byly kontakty s jinými univerzitami a institucemi ve světě. Učili jsme se a stále se učíme výměnou zkušeností, pro nás z francouzské části Švýcarska, hlavně s Francouzy a Kanaďany. Ta vůle permanentního kontaktu, vzájemného povzbuzování, diskuze, napodobování, nebo vzájemné kritiky je určitě tím nejsilnějším možným motorem. Ten Váš, který se tak dlouho točil naprázdno, teď už zase jede na plné obrátky, upřímně ho obdivuji i zde, během tohoto Infomédia - po historickém neštěstí, snad naopak jiná historická šance, protože podstatné informační změny se odehrávají právě teď, a to ve světovém měřítku ...

Často se nechávají slyšet někteří specialisté, že příští technologické vynálezy budou vlastně tou pravou, ještě větší revolucí v lidské komunikaci - nejsem o tom příliš přesvědčen, nebo, lépe řečeno, jedna otázka se mi zdá mnohem naléhavější: Co nám skutečně přinesly ty poslední tři kolosální změny, které už více méně známe. Mám zde na mysli:

- 1) možnost digitalizovat informace
- 2) mít k dispozici doma i v zaměstnání osobní počítače, jako brány vstupu a výstupu informací
- 3) přenášet informace ve stále hustějších a větších sítích

Opakuji ještě jednou a trochu jinak, podle mne tu nejurgentnější otázku.

Co je dnes skutečně nového v digitálně zapsaných komunikacích?

Pokusím se o triptychovou odpověď:

Jsou to možnosti nových vazeb různých sdělení, nové lokalizace dokumentů a jejich nová materiální podoba.

Konkrétně bych tuto odpověď rád ilustroval přibližně 4 minutovým dokumentem. Jak jsem již řekl, naši studenti dostali od začátku 90-tých let možnost předkládat semináře, jakož i kandidovat na absolventský a akademický titul pracemi zapsanými a zhotovenými na audiovizuálních a DATA nosičích. Zde se konkrétně jedná o doktorandskou práci studenta medicíny v oboru pneumologie, tedy plicních nemocí. Jeho jméno je Dr. Raphaël Bonvin. Jím vymyšlený a zkomponovaný program na CD-ROMu, z něhož teď uvidíte krátký přepis na videu, se zabývá klinickou praxí plicního oddělení a je určen studentům druhého a třetího ročníku medicíny. Existuje ve francouzské a německé verzi, anglická verze se připravuje. Nechám Vás shlédnout dokument bez komentáře - jeho detailní pochopení se mi zde nezdá stěžejní - rád bych abyste se při sledování této ukázky, hlavně zaměřili na koncepční princip Bonvinovy práce.

Závěrečný komentář:

- příjem takovýchto dokumentů a jejich dokumentační celistvost
- příznivé instituční podmínky vzniku podobných dokumentů
- kdo dělá co ... co je a jak rentabilní ...

Děkuji Vám za pozornost